

ETIČNI KODEKS

SPECIALNIH IN REHABILITACIJSKIH PEDAGOGOVSLOVENIJE

(marec 2009)

1. Uvod

1. člen

Specialni in rehabilitacijski pedagog je strokovnjak, ki proučuje, razvija in izvaja edukacijo ter reedukacijsko, kompenzacijsko in rehabilitacijsko delo z otroki s posebnimi potrebami ter odraščajočimi in odraslimi s primanjkljaji, ovirami oziroma motnjami (v nadaljevanju osebami s posebnimi potrebami) v vseh življenjskih obdobjih.

2. člen

Kodeks specialnih in rehabilitacijskih pedagogov je zapis najpomembnejših načel profesionalnih in etičnih standardov, ki jih morajo specialni in rehabilitacijski pedagogi upoštevati pri svojem delu v največjo korist oseb s posebnimi potrebami.

3. člen

Osnovni cilj dela specialnega in rehabilitacijskega pedagoga je pomagati posamezniku, da razvije svoje potenciale in da se usposobi za čim kvalitetnejše in čim bolj neodvisno poklicno in socialno življenje oziroma da čim bolj obvlada in kompenzira primanjkljaje, ovire oziroma motnje.

4. člen

Kodeks zavezuje vse specialne in rehabilitacijske pedagoge, ne glede na to, kje, na kakšen način in katere naloge opravlja.

2. Splošna načela

5. člen

Delo specialnega in rehabilitacijskega pedagoga temelji na kvalitetnem odnosu, ki mora upoštevati enkratnost vsakega posameznika. Enkratnost se kaže v prirojenih in pridobljenih danostih ter možnostih in pogojih, ki posamezniku omogočajo razviti svoje potenciale.

6. člen

Temeljno vodilo pri delu specialnega in rehabilitacijskega pedagoga je varovanje dostojanstva, avtonomije in zasebnosti vseh, ki so vključeni v obravnavo. Osebe s posebnimi potrebami so v središču delovanja specialnih in rehabilitacijskih pedagogov.

Vse profesionalno delo in odnos specialnega in rehabilitacijskega pedagoga mora trajno slediti in težiti k uresničitvi tistega, kar koristi osebami s posebnimi potrebami in je v njihovo dobro.

7. člen

Specialni in rehabilitacijski pedagog mora pri svojem delu upoštevati vse pravne norme in standarde, ki varujejo otrokove oziroma človekove pravice in dostojanstvo.

Te so utemeljene v mednarodni deklaraciji o človekovih pravicah, konvenciji OZN o otrokovih pravicah, resoluciji Sveta Evrope o enakih možnostih in drugih dokumentih, ki se nanašajo na vlogo in naloge ter delo specialnega in rehabilitacijskega pedagoga.

8. člen

Specialni in rehabilitacijski pedagog mora pri svojem delu vedno ravnati v korist in dobro oseb s posebnimi potrebami, ne glede na okoliščine ter morebitne drugačne vplive. Pri tem mora prevzemati popolno profesionalno in človeško odgovornost za svoje ravnanje.

3. Spoštovanje pravic in dostojanstva oseb s posebnimi potrebami

9. člen

Specialni in rehabilitacijski pedagog mora upoštevati, da imajo osebe s posebnimi potrebami pravico do pomoči in ustrezne strokovne obravnave ne glede na raso, barvo kože, spol, jezik, veroizpoved, prepričanje, družbeno poreklo in vse druge pogoje.

10. člen

Specialni in rehabilitacijski pedagog mora oblikovati profesionalen odnos do oseb s posebnimi potrebami, kar vključuje sprejemanje, razumevanje, podporo, svetovanje in druge oblike pomoči. Verjeti mora vanje in jim nuditi pomoč ob spoštovanju njihove avtonomnosti.

11. člen

Specialni in rehabilitacijski pedagog pri načrtovanju dela ter izbiri metod in pristopov v največji meri upošteva enkratnost in svojstvenost vsakega posameznika.

12. člen

Specialni in rehabilitacijski pedagog v okviru svojih pristojnosti in možnosti varuje osebe pred diskriminacijo, zapostavljenostjo in drugimi negativnimi stališči v ožjem in širšem družbenem okolju.

13. člen

Specialni in rehabilitacijski pedagog mora pri svojem delu zagovarjati interese oseb s posebnimi potrebami ter jih podpirati pri izražanju njihovih mnenj, potreb, želja. Omogoča jim seznanitev z možnostmi in možnostmi izbire ter načini uresničevanja.

14. člen

Specialni in rehabilitacijski pedagog vzpostavlja z osebami s posebnimi potrebami ter njihovimi starši in svojci zaupen odnos. V tem odnosu spoštuje načelo poklicne tajnosti in je osebno odgovoren, da pridobiva samo tiste informacije, ki so povezane s ciljem obravnave.

15. člen

Specialni in rehabilitacijski pedagog si prizadeva, da pravice oseb s posebnimi potrebami niso ogrožene s posegi različnih drugih strokovnjakov, strokovnih služb ali institucij.

16. člen

Specialni in rehabilitacijski pedagog sprejema starše kot partnerje in z njimi sodeluje pri pripravi in izvajanju individualiziranega pristopa.
S starši naj gradi vključevalen, zaupen in spoštljiv partnerski odnos.

17. člen

Delo specialnega in rehabilitacijskega pedagoga je praviloma sodelovalno. V sodelovanju z drugimi (učitelji, vzgojitelji, starši in drugimi dejavniki in posamezniki) naj deluje timsko, usklajuje naj svoja ravnanja glede na cilje in usmeritve oseb s posebnimi potrebami. Pri tem naj bo lojalen, tolerant in spoštljiv do vseh, s katerimi sodeluje.

18. člen

Specialni in rehabilitacijski pedagog ne sme v nobenem primeru omalovaževati oseb s posebnimi potrebami, njihovih stališč oziroma vrednot.
Prepovedano je vsako fizično ali psihično nasilje nad osebami s posebnimi potrebami.

4. Odgovornost do stroke (avtonomnost)

19. člen

Specialni in rehabilitacijski pedagog mora upoštevati svojo poklicno identiteto in strokovno avtonomijo. Pri svojem delu v celoti ohranja specifično strokovno in človeško odgovornost.

20. člen

Specialni in rehabilitacijski pedagog mora svoje znanje in izkušnje prenašati na kolege, študente, pripravnike in druge, ki se vključujejo ali povezujejo z delom specialnega in rehabilitacijskega pedagoga.

21. člen

Specialni in rehabilitacijski pedagog se mora zavedati, da pridobljeno znanje in izkušnje niso nujno splošno uporabni niti popolni in trajni, zato mora imeti neprestano refleksijo svojega dela in se izpopolnjevati s samoizobraževanjem, sodelovanjem v timu in vključevanjem v druge formalne in neformalne oblike izobraževanja.

22. člen

Specialni in rehabilitacijski pedagog se zavzema za dostopnost informacij ter spoznanj s svojega strokovnega področja in pri tem uporablja ustrezno strokovno terminologijo.
Pri delu z osebami s posebnimi potrebami uporablja njim razumljivo in ustrezno izrazoslovje.
Pošteno in odgovorno uporablja znanstvena spoznanja in dosežke ter spoštuje avtorske pravice.

23. člen

Specialni in rehabilitacijski pedagog je v strokovnih aktivnostih do drugih pošten, pravičen in spoštljiv. Zavedati se mora svojih osebnih in poklicnih omejitev. S poklicnimi kolegi sodeluje na temelju tovarištva, iskrenosti, odkritosrčnosti in medsebojnega spoštovanja.

24. člen

Specialni in rehabilitacijski pedagog usklajuje svoje ravnanje v skladu s cilji in usmeritvami institucije, za oziroma v kateri dela. Pri tem mora upoštevati etična načela in strokovno znanje drugih.

25. člen

Specialni in rehabilitacijski pedagog ima do javnosti aktiven odnos in stremi za tem, da se oblikujejo odnosi, javno mnenje in družbeno okolje, ki bodo ustvarjali najboljše možnosti za osebe s posebnimi potrebami.

5. Zaupnost in zasebnost

26. člen

Specialni in rehabilitacijski pedagog upošteva načela, pravice in ukrepe, s katerimi se preprečuje nezakonit in neupravičen poseg v integriteto posamezne osebe s posebnimi potrebami zaradi zbiranja, uporabe in posredovanja osebnih podatkov.

27. člen

Specialni in rehabilitacijski pedagog daje staršem oziroma zakonitim zastopnikom na vpogled vse svoje podatke in ugotovitve o osebi s posebnimi potrebami.

28. člen

Specialni in rehabilitacijski pedagog je dolžan varovati poklicno skrivnost. Za poklicno skrivnost se šteje, kar specialni in rehabilitacijski pedagog pri opravljanju svojega poklica izve o obravnavani osebi, družini in njenih razmerah.

6. Konflikt interesov

29. člen

Specialni in rehabilitacijski pedagog mora preprečiti vsak odnos, ki zmanjšuje potrebno poklicno razdaljo in vodi do konflikta interesov ali do izkoriščanja otroka s posebnimi potrebami oziroma obravnavane osebe.

30. člen

Specialni in rehabilitacijski pedagog poklicnega odnosa ne izkorišča za osebne, ideološke ali druge interese in namene.

31. člen

Specialni in rehabilitacijski pedagog ne izkorišča neenakosti moči, ki izvira iz vloge v poklicnem odnosu.

32. člen

Specialni in rehabilitacijski pedagog je v primeru, če je delovanje institucije, v oziroma za katero dela, v nasprotju s tem kodeksom, dolžan upoštevati ta kodeks.

7. Častno razsodišče

33. člen

Načela in pravila tega kodeksa naj bodo v zavesti in prepričanju vsakega specialnega in rehabilitacijskega pedagoga.

Vsak je dolžan opozoriti poklicnega kolega, ki ne upošteva kodeksa, če je potrebno, pa obvestiti častno razsodišče specialnih in rehabilitacijskih pedagogov.

34. člen

Društvo specialnih in rehabilitacijskih pedagogov Slovenije imenuje 3-člansko častno razsodišče. Mandat častnega razsodišča traja 4 leta in ga imenuje občni zbor Društva specialnih in rehabilitacijskih pedagogov Slovenije.

35. člen

Skupščina društva specialnih in rehabilitacijskih pedagogov Slovenije sprejme poseben pravilnik o delu častnega razsodišča.

Za kršenje etičnega kodeksa specialnih in rehabilitacijskih pedagogov se lahko izrečejo naslednji ukrepi:

- ustni opomin,
- pisni opomin,
- opomin pred izključitvijo iz Društva specialnih in rehabilitacijskih pedagogov,
- izključitev iz Društva specialnih in rehabilitacijskih pedagogov Slovenije.

36. člen

Postopek pred častnim razsodiščem se začne na pobudo državljana, predstavnika javne institucije ali samega častnega razsodišča.

37. člen

Častno razsodišče odloča na javnih sejah in sprejema moralna stališča in sankcije iz tega kodeksa.

8. Končni določbi

38. člen

Za razlago tega kodeksa je pristojen občni zbor Društva specialnih in rehabilitacijskih pedagogov.

39. člen

Etični kodeks specialnih in rehabilitacijskih pedagogov sprejme občni zbor Društva specialnih in rehabilitacijskih pedagogov.

Zreče, 26. marca 2009

Predsednica društva
Mag. Lidija Kastelic